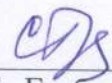

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський
Кафедра психології

Затверджено

На засіданні кафедри психології
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри

проф. Грабовська С.Л.

Силабус з навчальної дисципліни
«Психологія масової поведінки», що
викладається в межах ОПП «Психологія»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 053 «Психологія»

Львів 2021 р.

Назва дисципліни	Психологія масової поведінки
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Коперника, 3, ауд. 411
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра психології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія
Викладачі курсу	Лекції: Васютинський Вадим Олександрович, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології Семінарсько-практичні: Проць Оксана Іванівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології
Контактна інформація викладачів	vadymvas55@gmail.com https://filos.lnu.edu.ua/department/psyholohiji
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Дистанційно на платформі ZOOM Посилання для входу: https://us02web.zoom.us/j/8274960302?pwd=MkVZcGE4a0ppMjdYSVlOUe9hVks3UT09 Ідентифікатор конференції: 827 496 0302 Пароль: 747330
Сторінка курсу	https://filos.lnu.edu.ua/academics/master/spetsialnist-psykhohiia-053
Інформація про дисципліну	<i>Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб ознайомити студентів із закономірностями психічного розвитку людини в похилому віці, з пізнавальною сферою осіб похилого віку, емоційно-мотиваційними змінами, особистісним та соціокультурним розвитком у старості, завершенням життєвого шляху людини. Тому у курсі окреслено основні закономірності геронтогенезу, фактори, що зумовлюють тривалість життя людини, базові критерії старіння, теорії старіння, об'єктивні та суб'єктивні фактори динаміки пізнавальних функцій у літніх людей, фізичні, соціально-демографічні та психологічні чинники задоволеності життям у старості, проблеми соціалізації та соціально-психологічної адаптації в осіб похилого віку, помирання та смерть як психологічна проблема, які потрібні для засвоєння понятійної бази геронтопсихології.</i>
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Геронтопсихологія» є нормативною дисципліною зі спеціальності 053 Психологія для освітньо-професійної програми «Психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка викладається в другому семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Опанування студентами психологічних закономірностей функціонування масової свідомості та поведінки, пізнання глибинних чинників та механізмів активності мас і спільнот. Засвоєння змісту основних категорій і понять психології

	масової поведінки, оволодіння знаннями про закономірності масової поведінки, засвоєння основних теорій масової поведінки, набуття досвіду психологічного аналізу масової поведінки.
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Андреева Г. М. Социальная психология: Учебн. для вузов. – М., 2001. 2. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія: Підручник. – К., 1995. 3. Майерс Д. Социальная психология. – СПб., 1996. 4. Москаленко В. В. Соціальна психологія: Підручник. – К., 2005. 5. Ольшанский Д. В. Психология масс. – СПб., 2001. 6. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія великих стихійних груп і масових явищ: Навч.-метод. посібн. – Івано-Франківськ, 2005. 7. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. – К.: Талком, 2018. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Барна Н. В. Іміджологія: навч. посібн. для дистанц. навч. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2007. 2. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. – М., 1995. 3. Блумер Г. Коллективное поведение // Американская социологическая мысль: Тексты / Под ред. В.И.Добренкова. – М., 1996. – С. 166–212; Блумер Г. Коллективное поведение // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 535–588. 4. Большаков А.Г., Несмелова М.Ю. Конфликтология организаций: Учеб. пособие. – М., 2001. 5. Бутенко Н. Ю. Соціальна психологія в рекламі: Навч. посібн. – К., 2006. 6. Васютинський В. Інтеракційна психологія влади. – К., 2005. 7. Васютинський В. Психологічні виміри спільноти. – К., 2010. 8. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. – К., 1998. 9. Вундт В. Проблемы психологии народов // Преступная толпа. – М., 1998. – С. 195–308. 10. Гозман Л. Я., Шестопап Е. Б. Политическая психология. – Ростов-на-Д., 1996. 11. Донченко Е. А. Социетальная психика. – К., 1994. 12. Донченко О. А., Романенко Ю. В. Архетипи соціального життя і політика (Глибинні регулятиви психополітичного повсякдення). – К., 2001. 13. Дюркгейм Э. Социология. Ее предмет, метод, предназначение. – М., 1995. 14. Дроздов О. Ю. Основи психології масової геополітичної свідомості. – Чернігів, 2016. 15. Зимбардо Ф., Ляйппе М. Социальное влияние. – СПб., 2000. 16. Ишмуратов А.Т. Конфлікт і згода. Основи когнітивної теорії конфліктів. – К., 1996. 17. Канетті Е. Маса і влада. – К., 2001; Канетті Э. Масса // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 315–396. 18. Козер Л. Функции социального конфликта. – М., 2000. 19. Крэйхи Б. Социальная психология агрессии. – СПб., 2003. 20. Кузнецова Т. В. Психологія культури (психолого-філософський аналіз):

	<p>Курс лекцій. – К., 2006.</p> <ol style="list-style-type: none"> 21. Лебедев-Любимов А. Н. Психология рекламы: Учеб. пособие для студ. вузов. – СПб., 2003. 22. Лебон Г. Психология толп // Психология толп. – М., 1998. – С. 13–254; Лебон Г. Психология масс // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 5–130. 23. Левин К. Разрешение социальных конфликтов. – СПб., 2000. 24. Ложкін Г.В., Пов'якель Н.І. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2007. 25. Маркузе Г. Эрос и цивилизация: Философское исследование учения Фрейда. – К., 1995. 26. Мід Дж. Г. Дух, самість і суспільство. З точки зору соціального біхевіориста. – К., 2000. 27. Москаленко В. В. Психологія соціального впливу: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2007. 28. Москалець В. П. Психологія релігії: Посібн. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2004. 29. Московичи С. Век толп. Исторический трактат по психологии масс. – М., 1996; Московичи С. Наука о массах // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 397–534. 30. Московичи С. Машина, творящая богов. – М., 1998. 31. Найдюнова Л. А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу. – Кіровоград, 2015. 32. Нові медіа в сучасному суспільстві: культурологічний вимір. – К., 2017. 33. Носенко Е. Л., Маєвська Н. А. Психологічні ознаки культури та напрями їх змін в умовах соціально-економічних перетворень у країні. – Харків, 2005. 34. Ортега-і-Гасет Х. Бунт мас // Вибр. тв. – К., 1994. – С. 15–139; Ортега-і-Гасет Х. Восстание масс // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 195–314. 35. Палеха Ю. І. Іміджологія: Навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2005. 36. Петренко В. Ф., Митина О. В. Психосемантический анализ динамики общественного сознания: На материале политического менталитета. – М., 1997. 37. Політична картина світу студентської молоді: психологічні проблеми формування / За ред. В. Д. Бондаренка, І. В. Жадан. – К., 2017. 38. Почепцов Г. Г. Имиджология: теория и практика. – К., 1998. 39. Почепцов Г. Г. Коммуникативные технологии двадцатого века. – М., К., 1999. 40. Психологія масової політичної свідомості та поведінки / Відп. ред. В. О. Васютинський. – К., 1997. 41. Райх В. Психология масс и фашизм. – СПб., 1997. 42. Рубин Дж., Пруйт Д., Ким Хе Сунг. Социальный конфликт: эскалация, тупик, разрешение. – СПб., 2003. 43. Седова Л. Н. Могущество имиджа: Учеб. пособие. – Харьков, 2005. 44. Сигеле С. Преступная толпа. Опыт коллективной психологии // Преступная толпа. – М., 1998. – С. 11–116. 45. Соціальний конфлікт: інноваційні комунікативні технології
--	--

	<p>врегулювання: практичний посібник / за наук. ред. Г. М. Бевз, І. В. Петренко. – К., 2020.</p> <p>46. <u>Спільнота в умовах воєнного конфлікту</u>: психологічні стратегії адаптації / за наук. ред. Л. М. Коробки. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2019.</p> <p>47. Тард Г. Мнение и толпа // Психология толп. – М., 1998. – С. 255–408.</p> <p>48. Татарко А. Н. Социальный капитал как объект психологического исследования. – М., 2011.</p> <p>49. Татенко В. О. Соціальна психологія націєтворення: суб'єктно-вчинковий підхід. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020.</p> <p>50. Траверсе Т. М. Психологія політичного мислення. – К., 2015.</p> <p>51. Фрейд З. Психология масс и анализ человеческого “Я” // Преступная толпа. – М., 1998. – С. 117–194; Фрейд З. Массовая психология и анализ человеческого „Я” // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 131–194.</p> <p>52. Фромм Э. Бегство от свободы. – М., 1989.</p> <p>53. Хазратова Н. В. Психологія відносин особистості й держави. – Луцьк, 2004.</p> <p>54. Юнг К. Г. Бог и бессознательное. – М., 1998.</p>
Обсяг курсу	32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин семінарсько-практичних занять та 58 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Курс передбачає формування такої <i>інтегральної компетентності</i>, як здатність розв'язувати теоретичні і практичні питання масової поведінки на основі її психологічного аналізу, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю й невизначеністю умов і вимог.</p> <p>Курс формує такі <i>загальні компетентності</i>, як:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ➤ Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ➤ Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ➤ Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. <p>У результаті вивчення курсу формуються такі <i>спеціальні компетентності</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики. ➤ Здатність організувати та реалізувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології. ➤ Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності. ➤ Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями. <p><i>Програмними результатами</i> навчання є:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки. ➤ Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій. ➤ Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях. ➤ Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності. ➤ Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

Ключові слова	Масова поведінка, масова свідомість, умови, чинники та механізми масової поведінки, масова культура, масова комунікація, національно-етнічна та релігійна свідомість і поведінка, масові конфлікти.					
Формат курсу	Очний.					
	Проведення лекцій, семінарсько-практичних занять, консультацій та самостійної роботи студентів для кращого розуміння тем.					
Теми	Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
	1//	Тема 1. Масова поведінка як об'єкт науково-психологічного вивчення Психологія масової поведінки в системі наукових знань про людину і суспільство. Особливості вияву статистичних закономірностей на масовому рівні. Великі групи. Групи умовні і реальні. Масовидні явища та їхні механізми. Особливості стихійної масової поведінки, колективної поведінки. Маса як соціально-психологічна категорія. Маса як велика сукупність людей і як форма колективної поведінки. Соціальна спільнота як форма соціальної взаємодії і як відносно стійка сукупність людей. Різновиди соціальних спільнот. Теорії "масового суспільства". Соціологічні предтечі психології мас. Психологія мас у класичних і сучасних психологічних теоріях.	лекція	Див. семінарське заняття	Підгот. до сем.зан. 1 год	Згідно з розкладом
	2//	Тема 1. Масова поведінка як об'єкт науково-психологічного вивчення Порівняння класичних і сучасних поглядів на	сем.зан.	Андреева Г. М. Соціальна психологія: Учебн. для вузов. – М., 2001. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія: Під-	Підгот. до сем.зан. 1 год	Згідно з розкладом

		<p>психологічну природу масової поведінки. Опис „масової людини” як психологічного феномена. Порівняльна характеристика психологічного і соціологічного вивчення масової поведінки.</p>	<p>ручник. – К., 1995. Майерс Д. Соціальна психологія. – СПб., 1996. Москаленко В. В. Соціальна психологія: Підручник. – К., 2005. Ольшанський Д. В. Психологія масс. – СПб., 2001. Орбан-Лембрик Л.Е. Соціальна психологія великих стихійних груп і масових явищ: Навч.-метод. посібн. – Івано-Франківськ, 2005. Бергер П., Лукман Т. Соціальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. – М., 1995. Блумер Г. Коллективное поведение // Американская социологическая мысль: Тексты / Под ред. В.И.Добренькова. – М., 1996. – С. 166–212; Блумер Г. Коллективное поведение // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 535–588. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. – К., 1998. Донченко Е. А. Социетальная психика. – К., 1994. Дюркгейм Э. Социология. Ее предмет, метод, предназначение. – М., 1995. Лебон Г. Психология толп // Психология толп. – М., 1998. – С. 13–254; Лебон Г. Психология масс // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 5–</p>		
--	--	---	--	--	--

				<p>130.</p> <p>Мід Дж. Г. Дух, самість і суспільство. З точки зору соціального біхевіориста. – К., 2000.</p> <p>Москаленко В. В. Психологія соціального впливу: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2007.</p> <p>Московичи С. Век толп. Исторический трактат по психологии масс. – М., 1996;</p> <p>Московичи С. Наука о массах // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 397–534.</p> <p>Московичи С. Машина, творящая богов. – М., 1998.</p> <p>Ортега-і-Гасет Х. Бунт мас // Вибр. тв. – К., 1994. – С. 15–139; Ортега-і-Гасет Х. Восстание масс // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 195–314.</p> <p>Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. – К.: Талком, 2018.</p> <p>Сигеле С. Преступная толпа. Опыт коллективной психологии // Преступная толпа. – М., 1998. – С. 11–116.</p> <p>Фрейд З. Психология масс и анализ человеческого “Я” // Преступная толпа. – М., 1998. – С. 117–194; Фрейд З. Массовая психология и анализ человеческого “Я” // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 131–194.</p>		
--	--	--	--	--	--	--

	3//	<p>Тема 2. Умови, чинники та механізми масової поведінки</p> <p>Взаємодія як соціально-психологічна основа утворення людських спільнот. Взаємодія як процес безпосереднього або опосередкованого впливу. Міжособова взаємодія. Символічний характер взаємодії. Масове спілкування. Міжгрупова взаємодія. Діяльнісний контекст соціальної взаємодії. Соціальна активність і спільна діяльність. Діяльнісне опосередкування міжособових стосунків. Форми організації міжособової взаємодії. Специфіка поведінки в масі і натовпі. Натовп і публіка. Механізми впливу на масову поведінку.</p>	лекція	Див. семінарське заняття	Підгот. до сем.зан. 1 год	Згідно з розкладом
	4//	<p>Тема 2. Умови, чинники та механізми масової поведінки</p> <p>Соціально-психологічні особливості суб'єктів та учасників масової поведінки. Опис соціально-психологічних механізмів єднання індивідів у спільноті. Характеристика відносин, стосунків, взаємин і ставлень як форм людського співіснування.</p>	сем. зан.	<p>Андреева Г. М. Социальная психология: Учебн. для вузов. – М., 2001.</p> <p>Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Социальная психология: Підручник. – К., 1995.</p> <p>Майерс Д. Социальная психология. – СПб., 1996.</p> <p>Москаленко В. В. Социальная психология: Підручник. – К., 2005.</p> <p>Ольшанский Д. В. Психология масс. – СПб., 2001.</p> <p>Орбан-Лембрик Л. Е. Социальная психология великих стихийных групп і масових явищ: Навч.-метод. посібн. – Івано-Франківськ, 2005.</p> <p>Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. – М., 1995.</p>	Підгот. До сем. зан. 1 год	Згідно з розкладом

				<p>Блумер Г. Коллективное поведение // Американская социологическая мысль: Тексты / Под ред. В.И.Добренкова. – М., 1996. – С. 166–212; Блумер Г. Коллективное поведение // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 535–588.</p> <p>Васютинський В. Інтеракційна психологія влади. – К., 2005.</p> <p>Васютинський В. Психологічні виміри спільноти. – К., 2010.</p> <p>Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. – К., 1998.</p> <p>Дюркгейм Э. Социология. Ее предмет, метод, предназначение. – М., 1995.</p> <p>Канетті Е. Маса і влада. – К., 2001;</p> <p>Канетті Э. Маса // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 315–396.</p> <p>Лебон Г. Психология толп // Психология толп. – М., 1998. – С. 13–254; Лебон Г. Психология масс // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 5–130.</p> <p>Мід Дж. Г. Дух, самість і суспільство. З точки зору соціального біхевіориста. – К., 2000.</p> <p>Москаленко В. В. Психологія соціального впливу: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2007.</p>		
--	--	--	--	---	--	--

				<p>Московичи С. Век толп. Исторический трактат по психологии масс. – М., 1996;</p> <p>Московичи С. Наука о массах // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 397–534.</p> <p>Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. – К.: Талком, 2018.</p> <p>Сигеле С. Преступная толпа. Опыт коллективной психологии // Преступная толпа. – М., 1998. – С. 11–116.</p> <p>Тард Г. Мнение и толпа // Психология толп. – М., 1998. – С. 255–408.</p> <p>Татарко А. Н. Социальный капитал как объект психологического исследования. – М., 2011.</p> <p>Фрейд З. Психология масс и анализ человеческого “Я” // Преступная толпа. – М., 1998. – С. 117–194; Фрейд З. Массовая психология и анализ человеческого „Я” // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 131–194.</p>		
5//	<p>Тема 3. Мотиваційні і процесуальні характеристики масових явищ</p> <p>Соціальна мотивація і соціальні потреби. Інтереси особисті, групові, масові, громадські, суспільні. Атитюд і соціальна постава. Соціальні цінності. Ціннісні орієнтації. Сенс життя. Соціальний ідеал. Соціально-психологічне розумін-</p>	лекція	Див. семінарське заняття	Підгот. до сем.зан. 1 год	Згідно з розкладом	

		<p>ня здорового і хворого суспільства. Критерії здоров'я суспільства</p> <p>Соціальна криза.</p> <p>Соціальна аномія.</p> <p>Психологічний зміст масового настрою.</p> <p>Предметна спрямованість масових настроїв: політична, релігійна, естетична.</p> <p>Характеристика станів соціальної апатії, соціальної депресії, соціального ентузіазму, соціального піднесення, масової істерії, масової паніки, чуток.</p> <p>Соціально-психологічний зміст ідентифікації, емпатії, атракції, рефлексії, каузальної атрибуції.</p> <p>Приймання рішення як колективний процес.</p> <p>Групова поляризація.</p>				
6//	<p>Тема 3. Мотиваційні і процесуальні характеристики масових явищ</p> <p>Психологічний зміст приймання рішення колективними суб'єктами. Порівняльна характеристика свідомого і несвідомого в регуляції соціальної поведінки особи.</p> <p>Опис особливостей виникнення та поширення масової паніки.</p>	сем.зан.	<p>Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія: Підручник. – К., 1995.</p> <p>Майерс Д. Социальная психология. – СПб., 1996.</p> <p>Ольшанский Д. В. Психология масс. – СПб., 2001.</p> <p>Орбан-Лембрик Л. Е. Социальная психология великих стихийных групп и массовых явищ: Навч.-метод. посібн. – Івано-Франківськ, 2005.</p> <p>Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. – М., 1995.</p> <p>Блумер Г. Коллективное поведение // Американская социологическая мысль: Тексты / Под ред. В.И.Добренькова. – М., 1996. – С. 166–212; Блумер Г. Кол-</p>	<p>Підгот. до сем.зан. 2 год</p>	Згідно з розкладом	

				<p>лективное поведение // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 535–588.</p> <p>Васютинський В. Психологічні виміри спільноти. – К., 2010.</p> <p>Канетті Е. Маса і влада. – К., 2001;</p> <p>Канетти Э. Масса // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 315–396.</p> <p>Лебон Г. Психология толп // Психология толп. – М., 1998. – С. 13–254; Лебон Г. Психология масс // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 5–130.</p> <p>Мід Дж. Г. Дух, самість і суспільство. З точки зору соціального біхевіориста. – К., 2000.</p> <p>Москаленко В. В. Психологія соціального впливу: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2007.</p> <p>Московичи С. Век толп. Исторический трактат по психологии масс. – М., 1996;</p> <p>Московичи С. Наука о массах // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 397–534.</p> <p>Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / за ред. М. М. Слосаревського. – К.: Талком, 2018.</p> <p>Тард Г. Мнение и толпа // Психология толп. – М., 1998. – С. 255–408.</p> <p>Татарко А. Н. Социальный капитал как</p>		
--	--	--	--	---	--	--

				объект психологического исследования. – М., 2011. Фрейд З. Психология масс и анализ человеческого “Я” // Преступная толпа. – М., 1998. – С. 117–194; Фрейд З. Массовая психология и анализ человеческого „Я” // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 131–194.		
7//	Тема 4. Соціально-психологічна природа масової свідомості та поведінки Психологічні та ідеологічні складові масової свідомості. Буденна свідомість. Менталітет і ментальність. Громадська думка. Соціальний інтелект. Соціальна ідентичність. Міф як форма фантастичного відображення дійсності в колективній свідомості. Характеристика сучасної міфології. Соціальна утопія. Соціальний стереотип. Соціальні практики. Позиція соціального прагматизму. Психологічний вплив як соціально-психологічна категорія. Стратегії і тактики психологічного впливу. Типи і рівні соціальної влади. Психологічна природа лідерства. Управління та менеджмент. Засади регуляції масової поведінки. Закономірності участі мас у процесах суспільної диференціації та інтеграції. Еліта і маса. Самоорганізація мас як передумова громадянського суспільства. Масовий спосіб життя, його різновиди і складові.	лекція	Див. семінарське заняття	Підгот. до сем.зан. 1 год	Згідно з розкладом	

	8//	<p>Тема 4. Соціально-психологічна природа масової свідомості та поведінки Механізми маніпулятивного впливу на масову свідомість і засоби протистояння їм. Опис ознак колективних міфологій та соціальних утопій у сучасному українському суспільстві. Характеристика мас та еліт в ієрархічній структурі суспільства.</p>	сем. зан.	<p>Андреева Г. М. Социальная психология: Учебн. для вузов. – М., 2001. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Социальная психология: Підручник. – К., 1995. Майерс Д. Социальная психология. – СПб., 1996. Москаленко В. В. Социальная психология: Підручник. – К., 2005. Ольшанский Д. В. Психология масс. – СПб., 2001. Орбан-Лембрик Л. Е. Социальная психология великих стихийных групп і масових явищ: Навч.-метод. посібн. – Івано-Франківськ, 2005. Бергер П., Лукман Т. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания. – М., 1995. Блумер Г. Коллективное поведение // Американская социологическая мысль: Тексты / Под ред. В.И.Добренькова. – М., 1996. – С. 166–212; Блумер Г. Коллективное поведение // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 535–588. Донченко Е. А. Социетальная психика. – К., 1994. Дюркгейм Э. Социология. Ее предмет, метод, предназначение. – М., 1995. Зимбардо Ф., Ляйп-пе М. Социальное влияние. – СПб., 2000. Канетті Е. Маса і</p>	<p>Підгот. до сем.зан. 2 год</p>	Згідно з розкладом
--	-----	---	-----------	---	---------------------------------------	--------------------

				<p>влада. – К., 2001;</p> <p>Канетти Э. Масса // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 315–396.</p> <p>Лебон Г. Психология толп // Психология толп. – М., 1998. – С. 13–254; Лебон Г. Психология масс // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 5–130.</p> <p>Мід Дж. Г. Дух, самість і суспільство. З точки зору соціального біхевіориста. – К., 2000.</p> <p>Москаленко В. В. Психологія соціального впливу: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2007.</p> <p>Московичи С. Век толп. Исторический трактат по психологии масс. – М., 1996;</p> <p>Московичи С. Наука о массах // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 397–534.</p> <p>Московичи С. Машина, творящая богов. – М., 1998.</p> <p>Основи соціальної психології: підручник для закладів вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. – К.: Талком, 2018.</p> <p>Сигеле С. Преступная толпа. Опыт коллективной психологии // Преступная толпа. – М., 1998. – С. 11–116.</p> <p>Фромм Э. Бегство от свободы. – М., 1989.</p> <p>Юнг К. Г. Бог и бессознательное. – М., 1998.</p>		
--	--	--	--	--	--	--

		Виконання контрольно-модульної роботи за МОДУЛЕМ I: Теми 1-4	контр.роб.		Підгот. до модуля 1 3 год.	
9//		Тема 5. Психологічні закономірності функціонування масової культури, комунікації та реклами Психологічний зміст масової культури. Соціально-психологічні різновиди масової культури. Психологічний зміст субкультури та контр-культури. Психологія мультикультуралізму. Особливості та наслідки широких міжкультурних взаємодій. Соціальна асиміляція. Психологічні складові культурного шоку. Соціально-психологічні особливості функціонування масової культури в сучасному українському суспільстві. Масова комунікація як психологічна категорія. Соціально-психологічні функції масової комунікації. Засоби масової комунікації, їхні функції та специфіка впливу на маси. Психологія реклами. “Паблік рилейшнз”. Психологія іміджу. Психологія маркетингу. Соціально-психологічні особливості масової комунікації в сучасному українському суспільстві.	лекція	Див. семінарське заняття	Підгот. до сем.зан. 1 год	Згідно з розкладом
10//		Тема 5. Психологічні	сем.зан.	Ольшанський Д. В.	Підгот.	Згідно з

		<p>закономірності функціонування масової культури, комунікації та реклами</p> <p>Особливості впливу засобів масової комунікації на масову поведінку. Характеристика стану масової культури в сучасній Україні. Опис соціально-психологічних механізмів рекламного впливу.</p>	<p>Психологія масс. – СПб., 2001.</p> <p>Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія великих стихійних груп і масових явищ: Навч.-метод. посібн. – Івано-Франківськ, 2005.</p> <p>Барна Н. В. Імідже-логія: навч. посібн. для дистанц. навч. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2007.</p> <p>Бутенко Н. Ю. Соціальна психологія в рекламі: Навч. посібн. – К., 2006.</p> <p>Лебедев-Любимов А. Н. Психологія реклами: Учеб. пособие для студ. вузов. – СПб., 2003.</p> <p>Лебон Г. Психологія толп // Психологія толп. – М., 1998. – С. 13–254; Лебон Г. Психологія масс // Психологія масс: Хрестоматія. – Самара, 1998. – С. 5–130.</p> <p>Маркузе Г. Эрос и цивилизация: Философское исследование учения Фрейда. – К., 1995.</p> <p>Москаленко В. В. Психологія соціального впливу: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2007.</p> <p>Найдьонова Л. А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу. – Кіровоград, 2015.</p> <p>Нові медіа в сучасному суспільстві: культурологічний вимір. – К., 2017.</p> <p>Носенко Е. Л., Масвська Н. А. Психологічні ознаки культури та напрями їх змін в умовах</p>	<p>до сем.зан. 1год</p>	<p>розкладом</p>
--	--	--	--	-----------------------------	------------------

				<p>соціально-економічних перетворень у країні. – Харків, 2005.</p> <p>Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. – К.: Талком, 2018.</p> <p>Основи теорії гендеру: навч. посібн. – К., 2004.</p> <p>Почепцов Г. Г. Имиджелогия: теория и практика. – К., 1998.</p> <p>Почепцов Г. Г. Коммуникативные технологии двадцатого века. – М., К., 1999.</p> <p>Райх В. Психология масс и фашизм. – СПб., 1997.</p> <p>Седова Л. Н. Могущество имиджа: Учеб. пособие. – Харьков, 2005.</p>		
11//	<p>Тема 6. Соціально-психологічний зміст масової політичної свідомості і поведінки</p> <p>Масова політична свідомість як складова суспільної свідомості. Функції політичної свідомості. Політичні стереотипи. Соціально-психологічний зміст ідеології. Психологія політичної культури. Парадоксальні феномени психології тоталітарного суспільства. Політична поведінка та її форми. Феномен політичної участі. Електоральна поведінка. Чинники електоральної поведінки. Психологічні особливості політичного лідерства. Соціально-психологічні основи функціонування політичних партій. Особливості масової</p>	лекція	Див. семінарське заняття	<p>Підгот. до сем.зан.</p> <p>1 год</p>	Згідно з розкладом	

		політичної свідомості та поведінки в сучасній Україні. Модель політико-семантичного простору сучасного українського суспільства. Сценарії політичного розвитку українського суспільства в масовій свідомості.				
12//	Тема 6. Соціально-психологічний зміст масової політичної свідомості і поведінки Мотивація участі громадян у масових політичних акціях. Опис джерел виникнення та соціально-психологічних функцій масових рухів. Характеристика психологічних особливостей політичної реклами.	сем.зан.	<p>Андреева Г. М. Социальная психология: Учебн. для вузов. – М., 2001.</p> <p>Барна Н. В. Іміджелогія: навч. посібн. для дистанц. навч. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2007.</p> <p>Блумер Г. Коллективное поведение // Американская социологическая мысль: Тексты / Под ред. В.И.Добренкова. – М., 1996. – С. 166–212; Блумер Г. Коллективное поведение // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 535–588.</p> <p>Васютинський В. Інтеракційна психологія влади. – К., 2005.</p> <p>Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. – К., 1998.</p> <p>Гозман Л. Я., Шестопап Е. Б. Политическая психология. – Ростов-на-Д., 1996.</p> <p>Донченко О. А., Романенко Ю. В. Архетипи соціального життя і політика (Глибинні регулятиви психополітичного повсякдення). – К., 2001.</p> <p>Дроздов О. Ю. Основи психології масової геополітичної свідо-</p>	Підгот. до сем.зан. 1 год	Згідно з розкладом	

				<p>мости. – Чернігів, 2016.</p> <p>Канетті Е. Маса і влада. – К., 2001;</p> <p>Канетті Э. Масса // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 315–396.</p> <p>Майерс Д. Социальная психология. – СПб., 1996.</p> <p>Московичи С. Век толп. Исторический трактат по психологии масс. – М., 1996;</p> <p>Московичи С. Наука о массах // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 397–534.</p> <p>Ольшанский Д. В. Психология масс. – СПб., 2001.</p> <p>Ортега-и-Гасет Х. Бунт мас // Вибр. тв. – К., 1994. – С. 15–139; Ортега-и-Гасет Х. Восстание масс // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 195–314.</p> <p>Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. – К.: Талком, 2018.</p> <p>Палеха Ю. І. Іміджологія: Навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2005.</p> <p>Політична картина світу студентської молоді: психологічні проблеми формування / За ред. В. Д. Бондаренка, І. В. Жадан. – К., 2017.</p> <p>Психологія масової політичної свідомості та поведінки / Відп. ред. В. О. Васютинський. – К., 1997.</p>		
--	--	--	--	--	--	--

				<p>Райх В. Психология масс и фашизм. – СПб., 1997.</p> <p><u>Спільнота в умовах воєнного конфлікту</u>: психологічні стратегії адаптації / за наук. ред. Л. М. Коробки. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2019.</p> <p>Татенко В. О. Соціальна психологія націєтворення: суб'єктно-вчинковий підхід. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020.</p> <p>Траверсе Т. М. Психологія політичного мислення. – К., 2015.</p> <p>Фромм Э. Бегство от свободы. – М., 1989.</p> <p>Хазратова Н. В. Психологія відносин особистості й держави. – Луцьк, 2004.</p>		
13//	<p>Тема 7. Соціально-психологічні основи національно-етнічної та релігійної свідомості і поведінки</p> <p>Психологічні особливості етносу і нації. Національна психологія і національна психіка. Національний характер. Етнічна картина світу. Етнічні стереотипи. Психологія національного та етнічного самовизначення. Психологічні складові міжетнічної взаємодії. Процеси акультурації, етнічної консолідації, етнічної асиміляції. Психологічне підґрунтя ксенофобії. Особливості етнонаціональних відносин у сучасній Україні. Соціально-психологічна структура і функції релігії. Психологічний зміст</p>	лекція	Див. семінарське заняття	<p>Підгот. до сем.зан.</p> <p>2 год</p>	Згідно з розкладом	

		масової релігійної свідомості та поведінки. Структура релігійної ідеології. Мотиви звернення до релігії. Особливості релігійної активності. Соціально-психологічне підґрунтя діяльності релігійних спільнот і громад. Нові релігійні рухи та особливості їхнього впливу на масову свідомість і поведінку.				
14//	Тема 7. Соціально-психологічні основи національно-етнічної та релігійної свідомості і поведінки Етнічні і релігійні чинники масової поведінки в сучасній Україні. Характеристика етнонаціональної спільноти як великої соціальної групи. Опис співвідношень національної і релігійної свідомості на масовому рівні.	сем.зан.	<p>Майерс Д. Социальная психология. – СПб., 1996.</p> <p>Ольшанский Д. В. Психология масс. – СПб., 2001.</p> <p>Васютинський В. Інтеракційна психологія влади. – К., 2005.</p> <p>Вундт В. Проблемы психологии народов // Преступная толпа. – М., 1998. – С. 195–308.</p> <p>Гозман Л. Я., Шестопап Е. Б. Политическая психология. – Ростов-на-Д., 1996.</p> <p>Канетті Е. Маса і влада. – К., 2001;</p> <p>Канетті Э. Маса // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 315–396.</p> <p>Лебон Г. Психология толп // Психология толп. – М., 1998. – С. 13–254; Лебон Г. Психология масс // Психология масс: Хрестоматия. – Самара, 1998. – С. 5–130.</p> <p>Москалець В. П. Психология релігії: Посібн. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2004.</p> <p>Московичи С. Машина, творящая богов. – М., 1998.</p> <p>Основи соціальної</p>	Підгот. до сем.зан. 2 год	Згідно з розкладом	

				<p>психології : підручник для закладів вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. – К.: Талком, 2018.</p> <p>Райх В. Психология масс и фашизм. – СПб., 1997.</p> <p>Татарко А. Н. Социальный капитал как объект психологического исследования. – М., 2011.</p> <p>Татенко В. О. Соціальна психологія націєтворення: суб'єктно-вчинковий підхід. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2020.</p> <p>Юнг К. Г. Бог и бессознательное. – М., 1998.</p>		
15//	<p>Тема 8. Закономірності масової конфліктної поведінки</p> <p>Психологічний зміст і структура масових конфліктів. Види соціальних конфліктів. Причини і шляхи розв'язання конфліктів у суспільстві. Соціальні стереотипи, передсуди та упередження як передумови виникнення масових конфліктів. Динаміка перебігу та розв'язання конфліктів. Агресія і насильство як джерела масової конфліктної поведінки. Психологія насильства і толерантності. Насильство як знаряддя влади, основа єднання в спільноті, джерело ідеології. Психологічні наслідки великих соціальних конфліктів. Аналіз причин та умов воєнного конфлікту на сході України.</p>	лекція	Див. семінарське заняття	<p>Підгот. до сем.зан.</p> <p>2 год</p>	Згідно з розкладом	
16//	<p>Тема 8. Закономірності масової конфліктної поведінки</p> <p>Соціально-</p>	сем.зан	<p>Майерс Д. Социальная психология. – СПб., 1996.</p> <p>Ольшанский Д.В.</p>	<p>Підгот. до сем.зан.</p> <p>2 год</p>	Згідно з розкладом	

		<p>психологічна природа сексизму і фемінізму. Характеристика особливостей індивідуальної поведінки та міжособової взаємодії в агресивному натовпні.</p>	<p>Психология масс. – СПб., 2001. Большаков А.Г., Несмелова М.Ю. Конфликтология организаций: Учеб. пособие. – М., 2001. Ишмуратов А.Т. Конфликт і згода. Основи когнітивної теорії конфліктів. – К., 1996. Козер Л. Функции социального конфликта. – М., 2000. Крэйхи Б. Социальная психология агрессии. – СПб., 2003. Левин К. Разрешение социальных конфликтов. – СПб., 2000. Ложкін Г.В., Пов'якель Н.І. Психология конфликта: теория і сучасна практика: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. – К., 2007. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. – К.: Талком, 2018. Райх В. Психология масс и фашизм. – СПб., 1997. Рубин Дж., Пруйт Д., Ким Хе Сунг. Социальный конфликт: эскалация, тупик, разрешение. – СПб., 2003. Соціальний конфлікт: інноваційні комунікативні технології врегулювання: практичний посібник / за наук. ред. Г. М. Бевз, І. В. Петренко. – К., 2020. Спільнота в умовах</p>		
--	--	---	---	--	--

				воєнного конфлікту: психологічні стратегії адаптації / за наук. ред. Л. М. Коробки. – Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2019.		
		Виконання контрольної модульної роботи за МОДУЛЕМ II: Теми 5-8	контр.роб.		Підгот. до модуля 2 3 год	Підгот. до іспиту 16 год
Підсумковий контроль, форма	Іспит в кінці семестру тестовий					
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із загальної психології, соціальної психології, психології сім'ї, психології конфлікту					
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентації, лекції, семінари, практичні заняття, дискусії.					
Необхідне обладнання	Комп'ютер, індивідуальні гаджети.					
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: <ul style="list-style-type: none"> • контрольні модульні роботи: максимальна кількість балів 10 • семінарські заняття: максимальна кількість балів 40 • іспит: максимальна кількість балів 50. Підсумкова максимальна кількість балів 100.					
Питання до екзамену	<ol style="list-style-type: none"> 1. Психологія масової поведінки в системі наукових знань 2. Маса як соціально-психологічна категорія 3. Психологічний зміст “масового суспільства” 4. “Масова людина” як психологічний феномен 5. Соціологічні пояснення психології масової поведінки 6. Психологія масової поведінки в класичних психологічних теоріях 7. Сучасні теоретичні уявлення про психологію масової поведінки 8. Взаємодія як соціально-психологічна основа утворення людських спільнот 9. Соціально-психологічні механізми єднання індивідів у спільноті 10. Діяльнісний контекст широкої соціальної взаємодії 11. Соціально-психологічні засади тлумачення масової стихійної поведінки 12. Співвідношення індивідуального і колективного в масовій поведінці 13. Особливості типових суб'єктів масової поведінки 14. Соціально-психологічна характеристика натовпу 15. Маса як єдність індивідуального і колективного 16. Особливості процесів колективного приймання рішення 17. Свідоме і несвідоме в регуляції соціальної поведінки особи 18. Особливості мотивації масових явищ 19. Психологічний зміст соціальних інтересів і постав (атитюдів) 					

	<ol style="list-style-type: none"> 20. Цінності та ідеали в контексті масових явищ 21. Масові стани як форми функціонування суспільства 22. Особливості виникнення та поширення масової паніки 23. Психологічний зміст громадської думки як форми масової свідомості 24. Ілюзорно-міфологічний характер масової свідомості 25. Колективне несвідоме як чинник регуляції масової поведінки 26. Психологічний зміст механізмів масової поведінки 27. Механізми маніпулятивного впливу на масову свідомість 28. Засоби протистояння маніпулятивним впливам на масову свідомість 29. Психологічна війна як масовий феномен 30. Маса як об'єкт управління та менеджменту 31. Особливості взаємодії мас і лідерів 32. Маса та еліта в ієрархічній структурі суспільства 33. Роль та функції еліти в сучасному українському суспільстві 34. Психологічний зміст і природа масової культури 35. Соціально-психологічні різновиди масової культури 36. Характеристика стану масової культури в сучасній Україні 37. Особливості та наслідки широких міжкультурних взаємодій 38. Соціально-психологічні особливості інформаційного суспільства 39. Зміст, функції і структура масових комунікаційних процесів 40. Специфіка впливу засобів масової комунікації 41. Психологічні особливості масової пропаганди 42. Психологічні особливості створення іміджу в масовій свідомості 43. Психологічні засади реклами і маркетингу 44. Соціально-психологічні механізми рекламного впливу 45. Психологічний зміст масової політичної свідомості 46. Психологічні аспекти масової політичної поведінки 47. Джерела виникнення та соціально-психологічні функції масових рухів 48. Мотиви участі громадян у масових рухах 49. Особливості політичної взаємодії мас, партій і лідерів 50. Психологічні особливості політичної реклами 51. Характеристика масової політичної свідомості в сучасній Україні 52. Психологічна характеристика етнонаціональної свідомості 53. Психологічні складові міжетнічної взаємодії 54. Особливості етнонаціональних відносин у сучасній Україні 55. Релігія як масова форма суспільної свідомості 56. Психологічний зміст масової релігійної свідомості та поведінки 57. Соціально-психологічне підґрунтя діяльності релігійних спільнот і громад 58. Психологічна природа соціальних конфліктів 59. Агресія і насильство як джерела масової конфліктної поведінки 60. Психологічні особливості масової агресії
Опитування	